

Akty prawne z zakresu doradztwa

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.)

Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności:

[...]

14) przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia

[...]

Art. 71.1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa, w drodze rozporządzenia:

[...]

2) szczegółowe zasady działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych,

[...]

3. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt. 2, powinno uwzględniać warunki zaspokajania

potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży, pomoc dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku dalszego kształcenia i zawodu, realizację zadań profilaktycznych i wspierających rolę wychowawczą i edukacyjną szkoły i rodziny oraz udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży przez wolontariuszy.

[...]

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz. 1304, Nr 203, poz. 1966, Nr 228, poz. 2258 oraz z 2004 r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845)

[...]

Art. 42.7. Organ prowadzący szkołę lub placówkę po uzyskaniu opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny określa:

[...]

3) tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć nauczycieli (...) realizujących w ramach

stosunku pracy obowiązki określone dla stanowisk o różnym tygodniowym obowiązkowym

wymiarze godzin, (...) doradców zawodowych prowadzących zajęcia związane z wyborem

kierunku kształcenia i zawodu w celu wspomagania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie

ust. 2

pkt. 11 ustawy o systemie oświaty.

[...]

*Dnia 31 sierpnia 2004 r. weszła w życie nowelizacja ustawy - **Karta Nauczyciela**, ustanawiająca podstawę prawną do zatrudniania w szkołach doradców zawodowych, a jednocześnie zobowiązująca organy prowadzące szkoły i placówki do określenia w terminie dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych doradcy zawodowego (ustawa z dnia 5 lipca 2004 r., Dz. U. z 2004 r., Nr 179, poz. 1845).*

W związku z tym w ministerstwie edukacji przygotowana jest nowelizacja rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46)

§ 1.1. Publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne w tym publiczne poradnie specjalistyczne, zwane dalej "poradniami", udzielają dzieciom (w wieku od urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielają rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

2. Do zadań poradni należy w szczególności:

[...]

- 4) pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej,

[...]

3. Poradnie specjalistyczne prowadzą działalność ukierunkowaną na specyficzny, jednorodny

charakter problemów, z uwzględnieniem potrzeb środowiska. Działalność poradni specjalistycznych może być ukierunkowana w szczególności na:

[...]

- 4) udzielanie pomocy uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej

[...]

§ 4.1. Poradnia wydaje opinie w sprawach:

[...]

- 7) przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy;
- 8) przyjęcia do klasy pierwszej szkoły ponadgimnazjalnej: zasadniczej szkoły zawodowej,

liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum, a także klasy pierwszej szkoły średniej na podbudowie programowej szkoły zasadniczej, szkoły policealnej i szkoły

pomaturalnej, kandydata z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwości wyboru

kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia;

[...]

§ 6.2. Poradnia zatrudnia pracowników pedagogicznych: psychologów, pedagogów, logopedów, socjologów, doradców zawodowych i rehabilitantów.

[...]

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 11, poz. 114)
Zawiera definicję pomocy pedagogiczno-psychologicznej w odniesieniu do doradztwa zawodowego:

- *rozpoznawanie potencjalnych możliwości oraz indywidualnych potrzeb ucznia i umożliwianie ich zaspokojenia,*
- *wspieranie uczniów, aktywnymi metodami, w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielanie informacji w tym zakresie,*
- *wspieranie nauczycieli w organizowaniu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.*

[...]

§ 2.1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna polega w szczególności na:

[...]

- 8) *wspieraniu uczniów, metodami aktywnymi, w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielaniu informacji w tym zakresie;*
- 9) *wspieraniu nauczycieli w organizowaniu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;*

[...]

§ 4. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu, szkole lub placówce może być udzielana na wniosek:

[...]

- 7) *doradcy zawodowego;*

[...]

§ 5.2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole jest organizowana w szczególności w formie:

[...]

- 7) *zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;*

[...]

5. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w placówce, stosownie do zakresu jej działań, jest organizowana w szczególności w formie:

- 4) *zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;*

[...]

§ 12.1. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu organizuje się w celu wspomagania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy.

2. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzone są w grupach odpowiadających liczbie uczniów w oddziale.
3. Zajęcia, o których mowa w ust. 1, prowadzą: doradca zawodowy lub nauczyciel, wychowawca,
psycholog albo pedagog, posiadający przygotowanie do prowadzenia zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

[...]

§ 13. Porad dla uczniów, rodziców i nauczycieli oraz konsultacji dla rodziców i nauczycieli udzielają, w zależności od potrzeb: pedagog, psycholog, doradca zawodowy, nauczyciel posiadający przygotowanie w zakresie logopedii lub logopedii szkolnej oraz inni nauczyciele posiadający przygotowanie do prowadzenia zajęć specjalistycznych.

[...]

§ 15.1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki.

2. W przedszkolu, szkole i placówce mogą być zatrudnieni pedagog, psycholog i logopeda.
W szkole i placówce może być zatrudniony również doradca zawodowy.
3. Do zadań pedagoga należy w szczególności:

[...]

6) planowanie i koordynowanie zadań realizowanych przez szkołę na rzecz uczniów, rodziców

i nauczycieli w zakresie wyboru przez uczniów kierunku kształcenia i zawodu, w przypadku,

gdy w szkole nie jest zatrudniony doradca zawodowy;

[...]

4. Do zadań psychologa należy w szczególności:

[...]

4) zapewnienie uczniom doradztwa w zakresie wyboru kierunku kształcenia i zawodu,

[...]

6. Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

- 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- 2) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
- 3) wskazywanie uczniom, rodzicom i nauczycielom dodatkowych źródeł informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym dotyczących:
  - a) rynku pracy;
  - b) trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia;
  - c) wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów przy wykonywaniu przyszłych zadań zawodowych;
  - d) instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym;
  - e) alternatywnych możliwości kształcenia dla uczniów z problemami emocjonalnymi i dla uczniów niedostosowanych społecznie;
  - f) programów edukacyjnych Unii Europejskiej;
- 4) udzielanie indywidualnych porad uczniom i rodzicom;

- 5) prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej;
- 6) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę;
- 7) wspieranie w działaniach doradczych rodziców i nauczycieli poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie informacji i materiałów do pracy z uczniami;
- 8) współpraca z radą pedagogiczną w zakresie tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, realizacji działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej, zawartych w programie wychowawczym szkoły i programie profilaktyki, o których mowa w odrębnych przepisach;
- 9) współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, w szczególności z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom.

[...]

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46)

§ 1.1. Publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne w tym publiczne poradnie specjalistyczne, zwane dalej "poradniami", udzielają dzieciom (w wieku od urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielają rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

2. Do zadań poradni należy w szczególności:

[...]

- 4) pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej,

[...]

3. Poradnie specjalistyczne prowadzą działalność ukierunkowaną na specyficzny, jednorodny

charakter problemów, z uwzględnieniem potrzeb środowiska. Działalność poradni specjalistycznych może być ukierunkowana w szczególności na:

[...]

- 4) udzielanie pomocy uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej

[...]

§ 4.1. Poradnia wydaje opinie w sprawach:

[...]

- 7) przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy;
- 8) przyjęcia do klasy pierwszej szkoły ponadgimnazjalnej: zasadniczej szkoły zawodowej,

liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum, a także klasy pierwszej szkoły średniej na podbudowie programowej szkoły zasadniczej, szkoły policealnej i szkoły pomaturalnej, kandydata z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwości

wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia;

[...]

§ 6.2. Poradnia zatrudnia pracowników pedagogicznych: psychologów, pedagogów, logopedów, socjologów, doradców zawodowych i rehabilitantów. [...]

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U., z 2001 r. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. Nr 10, poz. 96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416) wprowadzające funkcjonowanie wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, realizowanego we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

[...]

Załącznik nr 3 Ramowy statut publicznego gimnazjum.

[...]

§ 2.1. Statut gimnazjum określa w szczególności:

[...]

- 11) organizację wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia.

[...]

§ 8.1. Dla uczniów, którzy po rocznym uczęszczaniu do gimnazjum i ukończeniu 15 roku życia nie rokują ukończenia gimnazjum w normalnym trybie, mogą być tworzone oddziały przysposabiające do pracy.

2. Dyrektor gimnazjum po zapoznaniu się z sytuacją i możliwościami ucznia, na podstawie uchwały rady pedagogicznej, za zgodą rodziców (prawnych opiekunów), przyjmuje ucznia

do oddziału przysposabiającego do pracy, uwzględniając opinię lekarską oraz opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej poradni specjalistycznej.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 15, poz. 142 oraz z 2003 r. Nr 39, poz. 337 i Nr 116, poz. 1093)

[...]

§ 2.5. Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły, z uwzględnieniem realizacji zajęć, o których mowa w ust. 9, mogą być przeznaczone na:

[...]

4) zorganizowanie zajęć dla grupy uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,

[...]

§ 7. W szkole mogą być organizowane nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, stosownie do posiadanych środków finansowych.

[...]

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2001 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli i szkół oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz.U. z 2001 r. Nr 97, poz. 1054, z 2002 r. Nr 14, poz. 131 oraz z 2003 r. Nr 2, poz. 21)

[...]

§ 7.2. Kandydaci ubiegający się o przyjęcie do klasy pierwszej szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe powinni posiadać zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w określonym zawodzie, wydane na podstawie odrębnych przepisów.

[...]

§ 10.4. Kandydaci ubiegający się o przyjęcie do klasy pierwszej szkoły średniej zawodowej powinni posiadać zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w określonym zawodzie, wydane na podstawie odrębnych przepisów.

[...]

§ 13. Przy przyjmowaniu do szkół, o których mowa w Par 7 ust. 1 oraz Par 10, z zastrzeżeniem Par 8, ust. 7 oraz Par 11 ust. 6 i 7, w przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym, pierwszeństwo mają:

- 3) kandydaci z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwości wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia, potwierdzonymi opinią publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej.

[...]

Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010 przyjęta przez Radę Ministrów 8 lipca 2003 r. jako jeden z priorytetów uznaje tworzenie zasobów informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego i rozwój usług doradczych.

Najważniejsze cele, na które wskazuje strategia to:

- zagwarantowanie powszechnych i stale dostępnych usług obejmujących poradnictwo edukacyjno-zawodowe kierowane do szerokiego grona odbiorców na każdym etapie życia;
- stworzenie powszechnie dostępnych banków informacji o kształceniu ustawicznym;
- wzmacnianie powiązań między systemami poradnictwa i doradztwa zawodowego prowadzonego w systemie szkolnym i w służbach zatrudnienia;
- rozwijanie poradnictwa i doradztwa zawodowego w szkołach, placówkach kształcenia ustawicznego oraz w służbach zatrudnienia;
- tworzenie warunków do współpracy i partnerstwa publiczno-prywatnego w zakresie doradztwa zawodowego oraz wymiany informacji i materiałów w ramach tworzonych krajowych i europejskich sieci partnerskich;
- opracowywanie i upowszechnianie prognoz dotyczących rynku pracy i popytu na pracę.